

Aydın

ÖÇÜNCÜ YIL
No : 622
CUMARTESİ
2
Eylül 1939

İdare yeri
Aydın
C. H. P.
Basımevi

Sayısı : 100 Para

PAZARTESİDEN BAŞKA HER GÜN ÇIKAR SIYASİ HALK GAZETESİ

Sayısı : 100 Para

HARP DÜN SABAH ŞAFAKLA BAŞLADI

Alman kara, hava kuvvetleri Polonyaya karşı taarruza geçtiler

Dünkü kabine toplantısında dünya vaziyeti tetkik edildi

Ankara resmî tebliğ:

İcra vekilleri heyeti, Mareşal Fevzi Çakmağın da iştirakile saat 17 de başvekil doktor Refik Saydamın başkanlığında toplanmış ve hariciye vekilinin izahatı dinlenmiş ve enternasyonal vaziyeti mütalâa etmiştir. a.a.

İngiliz Kralı

Millî Şefimize bir mesaj gönderdi

Ankara 1 — Bu gün saat 16 da Reisi cumhur İsmet İnönü İngiliz büyük elçisini kabul etmiş ve hariciye vekili Şükrü Saraç oğlunun huzurlarile elli dakika nezdlerinde ahkoymuştur.

Kabul esnasında İngiliz elçisi Reisi cumhurumuza İngiltere kralı altıncı Jorj hazretlerinin bir hususî mesajını tevdi etmiştir. Çok dostane olan bu mesaja Reisi cumhurumuz İsmet İnönü, dostane mesajlarından çok memnun olduklarını ve bütün dünya için iztiraplı olan anlarda dostluk rabitalarıyla kuvvetle bağlı olduklarını Majeste Krala arzını büyük elçiden rica etmiştir. a a

Mebusumuz Adnan Mendres

İşıklı azmağı kurutma kanalında

Mebusumuz Adnan Mendres ve parti idare heyeti reisi Etem Medresle su işleri mühendesi Memduh Kurdoğlu, sıtma mucaadele reisi doktor Abdurrahman Baylav dün öğleden sonra ışıklı azmağı kurutma kanalına giderek Eskavatör makinelerile yapılmakta olan hafriyatı yakından görmüşlerdir.

Bu münasebetle su işleri müdürü Memduh Kurdoğlu kanalın umumî vaziyeti etrafında B. Adnan Mendrese izahat vermiştir.

Bir terfi

Maliye memurlarımızdan B. Nermi Akın Bozdoğan varidat memurluğuna terfi ettirilmiştir. Genç maliyecimizi tebrik eder vazifesinde başarılar dileriz.

Halkevi başkanlığından :

Sosyal yardım şubesinin heyeti umumiye aylık toplantısı 5 Eylül salı günü akşamı saat 20 de yapılacağından şubemize yazılı üyelerin Halkevine teqrifleri rica olunur.

B. Etem Mendresin

Parti başkanlığı tasdik edildi

Parti Vilâyet İdare Heyeti reisliğine seçilen B. Etem Mendres'in reisliği Parti Umumi İdare heyetince tasdik edilmiştir.

Gardenparti için Otomobil seferleri temin edildi

Bu akşam Pınarbaşında verilecek gardenparti için bir kaptı kaçtı temin edilmiştir. Kaptı kaçtı saat yirmiden itibaren Belediye meydanından Pınarbaşı bahçesine gidecekleri adam başına beş kuruşa götürülecektir.

Gece saat 24 den itibaren beş kuruşa dönüş seferleri yapacaktır.

hususî taksiler bu yol için 30 kuruş ücret alacaklardır.

Bu akşam gardenparti biletleri Pınarbaşı bahçesindeki kişede de satılacaktır.

Arzu edenler veya bilet tedarik etmemiş olanlar kapıda biletlerini alabilirler.

B. Ruzvelt

Gayri muhariplerle açık şehirlere bomba atılmasını istedi

Vaşington 1 — Reiscumhur Ruzvelt bugün İngiliz, Fransız, İtalyan, Alman ve Polonya hükümetlerine birer mesaj göndererek gayri muhariplerle, kadınlara, çocuklara ve gayri müstahkem şehirlere bomba atılmalarını rica etmiştir.

Fransa ve İngilterede umumî seferberlik ilân edildi-İtalya hükümeti askeki hazırlıkların tedafüi olduğunu söylüyor

Ankara 1 — Dün gece yarısından bu gün saat 12,30 za kadar alınan haberlere göre vaziyet:

İngilterede:

Dün öğleden sonra donanmanın seferberliği ilân edilmiş, kara ve hava kuvvetlerinin de ilk davete icabet etmek üzere, hazırlanmaları bildirilmiştir.

Danzig ilhak edildi

Almanya Polonyaya karşı tekliflerini neşretmiştir. Hitler orduya hitaben neşrettiği beyannamede ihtilâfın muslihane bir surette halli kabil olmadığını bildirmiştir.

Danzigteki nazi şefi Forester Danzigin Almanyaya ilhak edilmesini bildirmiştir.

Alman taarruzu şafakla beraber başladı

1 Eylül 939 tarihinde şafakla beraber Alman hükümetinin müsellah kuvvetleri Polonyaya karşı muhasemata başlamıştır.

Şarki Prusyadaki Alman kirtaati Danzig ve Strek garnizonuna taarruz etmişlerse de püskürtülmüştür.

Karakovi ile yukarı Silizyada bazı şehirler muteaddit hava hücumlarına maruz kalmışlar ve bombarduman edilmişlerdir. Almanlar bu hava hücumlarıyla halk arasında panik yaratmak istemişlerse de Polonya halkı intizam ve soğukkanlılıkla icap eden tedbirleri almıştır.

Belçikada seferberlik yapıyor

Belçika kabinesi toplanmış ve seferberliğin (C) safhasına geçilmesine karar vermiştir.

Ankara 1 — Bu gün 12,30 dan 17 ye kadar alınan haberlere göre vaziyet:

Almanyada:

Bir Alman resmî tebliği, Polonya hududu boyunda Alman ordularının harekâta geçmiş olduğunu bildirmiştir.

İngiltere ve Fransıda:

İngiliz ve Fransız kabineleri içtima halindedir. Fransa ve İngilterede umumî seferberlik ilân edilmiştir.

İngiltere parlamentosu bugün Türkiye saatile saat 19 da, Fransız parlamentosu da saat

15 de içtima davet edilmişlerdir.

Leh cumhurreisinin beyannamesi

Reisi cumhur bir beyanname neşrederek Polonya milletini ananevi düşmana karşı Polonyayı müdafaaya davet etmiştir.

Hitler bütün dünyaya meydan okuyor

Rayıştağ bu sabah saat 10 da toplanmış ve Danzigin Almayaya ilhakını ittifakla kabul ederek Hitlerle itimad beyan etmiştir.

Hitler söylediği nutukta, Polonya hâdiselerini hatırlatmış ve Almanyanın bu meseledeki isteklerini korumak için ordulara ileri emri verdiğini söylemiştir.

Hitler, başka devletlerle harp etmek istemediğini fakat istiyecek olanlarla boy ölçüşmeğe hazır olduğunu beyan ettikten sonra İtalyaya şimdiye kadar yaptığı yardımlardan dolayı teşekkür etmiş ve giriştiği hayat memet mücadelesinde yabancı hiç bir yardıma muhtaç olmadığını söylemiştir.

Hitler sözünü bitirirken sonuna kadar harbe devam edeceğini ilâve etmiştir. a.a.

Ankara 1 — Bu gün saat 17,30 dan saat 20 ye kadar alınan haberlere göre vaziyet:

Polonyalılar bu gün ceryan eden hava muharebelerinde 7 Alman tayyaresi düşürmüşlerdir. Aynı zamanda Polonyalılar bir zirhl treni ele geçirmişlerdir. Alman donanması Polonyanın Danzig yanındaki Gdynia limanını bombarduman etmiştir.

İngilterede :

Polonyanın Londra büyük elçisi, Hariciye nazırı lord Halifaxı ziyaret ederek Alman taarruzunu bildirdirmiş ve ittifakın tatbikini istemiştir. İngiltere hükümeti, Hitlerin beyanatını bir ilânharp mahiyetinde telâkki ettiğinden İngiltere ve Fransa hükümetlerinin sonuna kadar taahhütlerini ifaya karar verdikleri bildirilmektedir.

İtalyada:

İtalya kabinesinin içtimasını müteakip İtalyanın bütün askerî tedbirleri itihaz etmiş olduğu bildirilmiştir.

İtalyanın vaziyeti, münhasıran tedafüi mahiyetinde bulunduğundan hiç bir askeri harekete kendiliğinden tevessül eylemeyecektir.

İtalyada günde bir defa ekmeğin pişirmeleri için fırınlara emir verilmiştir. Et haftada iki defa perşembe ve cuma günleri satılmayacaktır.

İsviçrede:

İsviçre federal meclisi umumî seferberlik ilân etmiştir.

SON TELGRAFLAR

Harbin mesuli Hitlerdir

Harp akşama kadar devam etti

Ankara 1 — Bugün saat 20,30 dan 22 30 a kadar alınan haberlere göre vaziyet:

Almanya Polonya hududunda muhasemat akşama kadar devam etmiştir.

Almanların ikinci harp tebliğinde; Alman ordusunun Silizya, Pomeranya ve şarki Prusyada bugünkü hedeflerine vardıkları bildirilmektedir.

Polonyanın resmî tebliği henüz gelmemiştir.

Alınan haberlere göre Polonyalılar şidetle mukavemet etmektedirler. Polonya topçusu Volfek demiryolu istasyonunu ve askerî hedefleri bombardıman etmiştir.

Mareşal Simigli başkumandan tayin edildi:

Polonya reiscumhuru bütün memlekette ürfi idare ilân etmiş ve mareşal Simigliyi başkumandan tayin etmiştir.

Sulhün akdine kadar Riyaseticumhur makamı inhilâl ederse bu vazifeyi mareşal Simigli'nin göreceğini bildirmiştir.

Berlin karanlık içinde

Berlin polis müdürü hava tahaffuzunun tatbikini emretmiştir. İşarı ahire kadar şehir ışiksiz kalacaktır.

İngiliz ve Fransız hükümetleri Almanyadan muhasematın derhal durdurulmasını istediler

Başvekil Çemberlayn, avam kamarasındaki beyanatında: başlayan harbin bütün mesuliyeti Alman Hitlerlere racidir.

O Alman Hitler, o Alman şansölyesi kendi tulüemeli için bütün dünyayı sefalete vermiştir.

Başvekil 18 yaşından 41 yaşına kadar bütün erkeklerin silâh altına çağrıldığını söylemiştir.

İngiliz sefiri Hinderson ve Fransanın Berlin sefiri ayrı ayrı Alman hükümetine müracaat ederek muhasemata derhal son verilmesini ve aksi takdirde hükümetlerinin Lehistan'a karşı olan taahhütlerini yerine getireceklerini tebliğ etmişlerdir.

HAVA HAFTASI

Her geçen yıl havacılığın millî hayattaki yerini tebarüz ettiriyor

İnönü kampında

Çalışanların adedi 640 kişi oldu

Bu sene kampta 100 gedikli yetiştiriliyor

Bugün havacılık haftasının ilk günüdür. Türk Hava Kurumu, memleketi kurtarmış olan büyük zaferin yıldönümlerinde, ilk günü 30 ağustostan başlayan haftayı, yurttan havacılık haftası olarak kutlamayı nizamnamesine bir madde halinde koymuş bulunmaktadır.

Her geçen yıl havacılığın millî hayatta gittikçe değerlenen yerini tebarüz ettirmektedir. Yakın zamanlara kadar, askerlik, ekonomi, münakale Bakanımından unsurlardan birisi olan tayyare bugün başlıcası olmuştur. Harp bakımından müdafaa ve taarruz silâhlarından başlıcası tayyare, nakil işlerinde en süratli vasıta tayyaredir.

Kendisine hususî gün ayırdığımız her millî davamız, bir yaş daha kazanırken daha kudretli daha kuvvetli ve bizi gayelere daha yakınlaştırmış olarak millete hesap vermektedir. Bu sahada havacılık, bir çok diğer büyük işlerimizin aynı dinamik inkişafını temenni ettirecek bir yükselme kaydetmiştir. Türk Hava Kurumunun 939 havacılık haftasının ilk gününde, daima yakın alakasıyla minnettarı olduğu büyük türk milletine verdiği iş bilançosu, bu hakikatı riyazi kıymetlerle tesbit ediyor.

Türkkuşu, henüz dört yaşını tamamlamıştır. Türk gençliği ni kanatlandırmak vazifesi verilen ve bu gaye ile kurulan bu müesseseyi, açan ve ona adını veren Atatürk, bu memleket çocuklarına şu hedefi vermişti: "— Türk çocuğu! Her işte olduğu gibi, havacılıkta da, en yüksek düzeyde, gökte, seni bekleyen yerini az zamanda dolduracaksın!

Atatürk, çocuklarımızın vatan havası içinde, vatan kuşlarıyla yarışa alıştırmak istiyordu.

"— Türk, yurdun dağlarında, ormanlarında, ovalarında, denizlerinde her bucağında nasıl bir bilgi ve kendine güvenli yürüyor, dolaşıyorsa, yurdun asumanında da, aynı suretle dolaşabilmelidir.

Bu ise türk, çocukluğundan, vatan kuşlarıyla vatan havası içinde yarışa alıştırmakla başlar.

Türkkuşunun dört yıllık hayatı içinde bu direktif, bütün benzerlerine örnek olacak bir sürat ve muvaffakiyetle yerine getirilmiştir. Bugün Türkkuşunun Balkaplarda değil, birçok Avrupa memleketlerinde eşi az olan müesseseleri vardır. Bunlar arasında Ankarada bütün tesisatı mükemmel bir Türkku-

Türk Hava Kurumu beyannamesi

Aziz vatandaşlar.

Bugün, karamağa başlayan Türk tarihinin kurtuluş ışığıyla aydınlandığı ve bir milletin hayata kavuştuğu büyük gündür. Bugün aynı zamanda, bu vatanı, göklere hükmeden bir nesle emanet etmek gayesi yolunda çalışan Türk Hava Kurumu'nun bayramı ve Havacılık Haftasının ilk günüdür. Türk milletinin en çok emek verdiği bir eser olan millî havacılığımız, bir varlık olarak belirmeğe başlamış vaziyettedir. Türkkuşu kamplarında yüzlerce genç, yarının hava kahramanları olmak azmiyle çalışmaktadırlar.

Muhterem vatandaşlar,

Bütün dünyayı sarmış olan silâhlanma yarışında en fazla havacılığa ehemiyet verildiği hiç kimsenin gözünden kaçmıyor. Yarının boğuşmalarında en büyük tehlikenin göklerden geleceğini artık hepimiz biliyoruz. Bu tehlikeye karşı tedbirlerimizi ve hazırlıklarımızı büyük bir hızla kuvvetlendirmek, Hava ordularımızın gerisinde kanatlı bir gençlik kurmak işini günün hayat meselesi haline getirmek için dünya hâdiseleri bizi zorlamaktadır. Havacılık haftası, büyük gayeye yardım için bütün vatandaşların hareketine geçmesine en uygun bir fırsattır. Türk Hava Kurumuna âza kaydedilerek bir vatan vazifesi görmüş olabiliriz.

Türk Hava Kurumu Başkanı
Erzurum Saylavı
Şükrü Koçak

şu okulu inşa edilmiştir. Bu bina, modelcilik atölyeleri, geniş ders salonları, müzesi, yatakhaneleriyle tam bir kartal yuvasıdır.

Etimesğutta bir motörlü tayyare mektebi inşa olunmuştur. İnönünde bütün tesisleriyle modern bir havacılık şehri inşa edilmiştir. Ankarada ve İzmirde paraşüt kuleleri yapılmıştır. Türkkuşu için plânör imal ve tayyareleri tamir edecek bir atölye yapılmıştır. Ayrıca elişleri öğretmenleri için modelcilik kursları açılmıştır.

Ankara, İzmir, Bursa, Adana İstanbul, Konya ve Kayserideki Türkkuşu şubeleri vazifelerine faaliyet ve muvaffakiyetle devam etmektedirler.

Türkkuşunun yalnız bu seneki faaliyetleri hakkında, genel direktör şu izahatı vermiştir:

"— Size evvelâ İnönünden bahsedeyim: Bu sene İnönünde 100 gedikli genç yetiştiriyoruz. Ayrıca 350 lise ve muadili talebe, A, B, C, bröveleri almak için çalışıyorlar. 100 gence yüksek plânör uçuşu yaptırıyoruz. 20 öğretmen namzedi genç tekâmül uçuşu yapmaktadırlar. Ayrıca 20 öğretmen akrobasi uçuşlarıyla meşguldürler.

Yekûn 640 tr. İnönünde kurulan havacılık tesislerini biliyorsunuz. Vasıtalar ve maddî imkânlar fırsat verdikçe bu sayıyı memleketin ihtiyacı olan nisbete çıkaracağız.

Biraz da, motörlü tayyare mektebinin faaliyetinden bahsedeyim: Bu devrede 53 gence turizm brövesi vereceğiz. Bunlar, hava yedek subayı olacaklardır.

40 öğretmen tekâmül uçuşu yapmaktadırlar. 18 plânörücü öğretmen motörlü tayyareci olacaklardır. 80 gence turizm brövesi tekâmül uçuşu yaptıracağız ve öğretmen namzedi olarak kadromuza alacağız.

200 genç, plânörler üzerinde A ve B bröveleri alacaklardır.

Paraşütçülük kısmında 3500 atlayış yaptıracağız. Bu kısımdaki faaliyeti bu sene iki misline çıkarıyoruz. Modelcilik kurslarında elişleri muallimlerini muhtesabî olarak yetiştireceğiz. Bütün bu mesainin dayandığı vasıtaları kendi imkânlarımızla tedarik etmeğe çok ehemmiyet veriyoruz. Plânör atölyemizde bu sene 100 plânör yapılacak, ayrıca 100 plânör tamir edilecektir.

Motörlü tayyarede çalışanlar ve yetişenler arttıkça tayyare ihtiyacı çoğalmaktadır. Bu sene atölyelerimizde 120 motör, 50 tayyare tamir edeceğiz. Ayrıca Amerikadan yeni tayyareler getireceğiz."

Bozdoğan'da 30 Ağustos

Bozdoğan (Hususî) — Daha geçeden şehir baştanbaşa bir gelin gibi ihtimamla donandı. Halk, bu büyük güne belli ki çok önceden hazırlanmış.

Sabah törene belediye parkında istiklâl marşıyla başlandı. Müzikanın çaldığı marşı genç ihtiyat subayı öğretmen Rıza Erdenlinin coşkun ve heyecanlı nutku takip etti. Halkevi adına Ziya Güngör, Halk ve gençlik adına Ali Taşer genç liseli Kadir ve ilk okullu genç yavruların temiz duygularının taşkın seli bütün yüreklerde derin bir heyecan, ruhlarda engin, bir taşkınlık yarattı. Nutuklardan sonra Atatürk büstüne çelenkler kondu. Geçit resmini takiben ordu namına Askerlik şubesine gidilerek tebrikatta bulunuldu.

Gece yine parkta müzikanın ahenkdar nağmelerine uyularak millî oyunlar oynandı. Halkevi idare heyetinden bir zatın konuşmasından sonra radyonun ve müzikanın sirasile çaldığı parçalar dinlendi, geç vakte kadar eğlenildi.

Külyüye 'faideli bilgiler :

TÜTÜNCÜLÜK

— 1 —

Tütünün bilinen en eski menşei Amerikadır. Amerikadan Avrupaya getirilen tütün memleketimize 350 yıl kadar önce Avrupadan girmiştir. 1010 1062

Tütünün memleketimize ilk girdiği zamanlar içimi yasak edilmiş, içenler cezalandırılmış ve bu arada kafaları kesilenler bile olmuştur. Tütün kullanmanın ceza ile uslanmaması ve içmekte devam etmeleri üzere, her yerde olduğu gibi, yurdumuzda da tütünden vergi alınmağa başlanmış ve içimi serbest bırakılmıştır. Bu suretle devlet yeni ve mühim gelir kaynağı bulunmuştur.

Tütün bir çok şekillerde kullanılır. İlk zamanlarda tütün lüleler içinde içilirdi. Şimdi en çok kullanılan şekli ise siğara halindedir.

Bundan başka bazı tütün yaprakları birbiri üzerine sarılarak yaprak siğarası (puro, sigarillus) halinde veya nargile ve çubukla içildiği gibi ağızla çiğnemek, enfiye halinde buruna çekmek suretiyle de kullanılır.

Siğara halinde içilmesini ilk ortaya atan Kırım muharebesinde bir türk askeridir. Bu asker keyifle lülesini içerken, nereden geldiği belli olmayan bir düşman kurşunu lülesini kırıyor lülesiz kalan mehmedcik tütünü nü hemen bir kâğıda sarıyor ve böylece keyifle içmesine devam ediyor. Bunu gören oradaki türk, fransız ve ingiliz askerleride bu tarzı çok beğeniyorlar, onlar da tütünü lüle kâğıda sararak içmeğe başlıyorlar, Memleketlerine dönünce bu tarzda içmeğe devam ediyorlar siğara da böylelikle dünyaya yayılıyor.

Dünyada tütün nerelerde yetişir?

Dünyanın hemen her yerinde tütün yetişir. Miktar itibarile en çok Asyada sonra Amerikada Avrupada Afrikada ve beşinci derecede de Okyanusyada yetişir.

Asyada birbiri üzerine senede 950, Amerikada 800, Avrupada 410, Afrikada 36 ve Okyanusyada 3 milyon kilo kadar olmak üzere bütün dünyada yetişen tütünün miktarı senede 2 milyar 200 milyon kilo kadardır.

Asyada en çok tütün yetiştiren memleketler, başta senede 650 milyon kilo ile Hindistan, sonra Çin, Japonya, Felemenk Hindistanı, Filipin adaları, Kora fransız Hindicini, Siyam, Irak, Suriye ve Filistin ile dünyanın en iyi tütünü yetiştiren Türkiye gelirdir.

Amerikaya gelince, yılda 550 milyon kilo ile Birleşik Amerika hükümeti başta. Bundan sonra Berezilye, Kanada, Kuba, Argentina, Meksika gibi diğer hükümetler gelir.

Avrupada ise yılda 180 milyon kilo ile başta Rusyadan sonra sırasıyla Yunanistan, İtalya, Bulgaristan, Fransa, Macaristan ve diğer memleketlerde tütün

yetişmektedir.

Türkiyede tütün nerelerde yetişir?

Tütün memleketimizde başlıca 4 bölgede yetişir. Bunlar karadeniz, Marmara ege ve şark mıntakalarıdır.

Karadeniz mıntakası:

Çoruh vilâyeti: Bu vilâyetin merkezi Artvin ile Borçka kazalarında ve Ardanoşla Murgul nahiyelerinde tütün yetişir.

Trabzon vilâyeti: Merkez ile Akçaabad (Polathane), Maçka ve Pazar kazalarında fazla miktarda tütün yetişir.

Samsun vilâyeti: Memleketin ve hattâ dünyanın en nefis ve en yüksek evsafli tütünü bu vilâyet içerisinde yetişir. Samsunun merkezinde Dere, Maden Evkaf Canik namını taşıyan tütünler elde edilir. Bundan başka Bafra, Çarşamba kazaları Sinop vilâyetinin merkezi ile Gerze kazası ve Amasya vilâyetinin G. Hacıköy kazasında iyi tütünlere yetişir.

Tokat vilâyeti: Bu vilâyetin merkezi ile Erbaa ve Niksar kazalarında yetişen tütünlere tütüncülükte Taşova tütünü de denilir.

Çoruh ve Trabzon vilâyetlerinde yetişen tütünlere tatlı sert içimli ve iri yapraklı olup memleketin gerek içinde, gerek dışında iyi müşteri bulur.

Samsun, Amasya ve Sinop vilâyetlerinde yetişen tütünlere ise dünyanın en nefis siğara tütünü olduğu için iyi siğara harmanlarının içine konulur. Bunların pahaları yüksek ve alıcıları hem içte hem dışta çoktur.

Marmara mıntakası:

Kocaeli vilâyeti: Bu vilâyetin merkezi ile Karamürsel, Geyve Adapazarı, Hendek kazalarında ve Pamukova, Akyazı nahiyelerinde tütün yetişir.

Bolu vilâyeti: bu vilâyetin Düzce kazası ile bu kazanın Gündoğdu ve Üskübi nahiyelerinde tütün yetişir.

Bilecik vilâyeti: Bu vilâyetin merkez ve Osmaneli kazalarında tütün yetişir.

— Sonu var —

Aydın vilâyet daimi encümeninden

Aydın vilâyetinde Nazilli Denizli hududu yolunda 19×800-45×300 kilometreleri arasında muhtelif noktalarda 3120 lira keşif bedelli kaldırım inşaatı açık eksiltme usulüyle eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 21/9/939 perşembe günü saat 16 da vilâyet daimi encümeninde yapılacaktır.

Muvakkat teminat miktarı 234 liradur.

İsteklilerin aydın vilâyetinden bu iş için alacakları ehliyet vesikalaları muvakkat teminatları ve ticaret odası vesikalaları yukarıda yazılı gün ve saatta vilâyet daimi encümeni salonunda hazır bulunmaları ilân olunur

Köçülük konuşmaları :

Mahkeme ve adliye dairelerine yazılacak dilekçeler

- 1 -

Geçen yazılarımdan ikisini buna ayırmışsam da; mahkeme ve bunların gördükleri işler üzerinde kısaca bilgi vermekle buna dokunmamıştım. Bugün buna geçiyorum:

— Adliyedeki daireler, vilayetlerde C. Müddeiumumiliği, ağır ceza, asliye ceza, sulh ceza, asliye hukuk, asliye ticaret, sulh hukuk, sulh ticaret mahkemeleriyle, sorgu hâkimliği, icra daireleri, icra tetkik merciliği, başkâtiplik ve kalemden ibarettir.

— Kazalarda ise, ağır ceza mahkemesinden başka diğer daireler mevcuttur. Şu halde bunlardan her hangi birinde bir işiniz olacağı düşüncesiyle her birine yapılacak müracaatların ne şekilde yapılması gereğinde yürünecek yolu göstereyim.

C. Müddeiumumiliğine yapılacak müracaatlar:

Müddeiumumiler, kendilerine yapılan suç ihbarları üzerine işe başlar. Bunların, polis ve jandarma eli, koludur. Müddeiumumiye yapılacak müracaatlar bunlara da yapılır. Müracaatlar iki kısımdır:

1 — İdare işlerine ait olanlar, meselâ bekle, memur tayinlerinde bu şahısların adli durumları hakkındaki başvurular gibi.

2 — Adli işlere aid ihbar ve şikâyetler, meselâ, bir yerde bir suç işlenmesi veya suçun kendi şahsınıza karşı yapılması halindeki başvuru.

Bizi ikincisi ilgilendirir. Her yurtdaşın, kendisine veya başkalarına karşı bir üçüncü şahsın; kanunun suç saydığı bir işi yapması halinde bu şahsın kanun korur ona dava ve şikâyet hakkı vermek suretiyle onun canını, malını, haysiyet ve şerefini, evini, ırzını, hülâsa bütün haklarını ceza tehdidiyle emniyete alır.

Bu gibi hallerde, yani size karşı Ahmed elindeki tabancayla hakkı olmadığı halde tecavüz ederek sizi yaraladığı ahvalde zabıtaya veya C. Müddeiumumiliğine şöyle bir müracaat yaparsınız :

Aydın C. M. U. Yüksek makamına Aydın

Şikâyetçi: Aydının Kepez mahallesinden Mehmet oğlu 1300 doğumlu Hakkı Saraç.

Suçlu: Aydının Aydoğdu mahallesinde Selçuk oğlu Demiray.

Suç: Silâhla yaralamak.

Suçun işlendiği gün ve saat: 28/8/939 saat 15 çarşı içinde.

Subut delilleri: Yapılacak muayene ile alınacak rapor ve şahitler.

Şahitler: Aydının kepez mahallesinden Mehmet oğlu Salih, Ahmet oğlu Selim.

Yukarıda yazılı suçlu hiç bir hareket ve fiilde bulunmadığım halde hakkı olmadan önüme çıkararak sebepsiz olarak tabancasını çıkarmış ve ateş ederek bacağımdan yaralamıştır. Kendisinden davacıyım.

Bu uğurda elli lira da mas-

raf yaptım. Masraflara ait vesikâlerim eklidir. Ayrıca yirmi lira da manevi tazminat yüklenilmesi için gerekli işlerin yapılmasını dilerim.

Aydının Kepez mahallesinden Hakkı Saraç

16 kuruş pul ve imza

C. M. U. si bu istida üzerine, kaydı yapılmak üzere havaleyi kaleme yazar kalemden sizden yirmi kuruş kaydiye harcı alınır. Bu istida C. M. U. nin istida defterine kaydedilir. Bir numara atılır. Siz bu numarayı bir tarafa yazarsınız ve işi kovalarsınız. Müddeiumumi bu istida üzerine ya kendisi veya zabıta eliyle hazırlık tahkikatı yapar, şahid dinler. Tahkikatı bitirince ortada suç varsa işi mahkemeye bir iddianame veya talepnameyle gönderir.

Eğer ortada kanunun suç saymadığı bir hal varsa ademi takip kararı verir ve işten şikâyetçiyi haberdar eder. Şikâyetçi müddeiumuminin bu kararına kanaat getirmezse itirazda bulunur. İtiraz, müddeiumuminin bağlı olduğu ağır ceza mahkemesi reisine yapılır. Eğer, ağır ceza müddeiumuminin kararına itiraz olunuyorsa buna yakın olan vilâyet müddeiumumisine yapılır.

— Bazı suçlar vardır ki, bu suçlar kendisine işlenen şahıs, müddeiumumiye başvurmaksızın kendisi kovalar bu suçlar şahsi dava yoluyla kovalanır. Türk ceza muhakemeleri usulü kanununun 344 maddesinde sekiz sayıda toplanmıştır. Bunlar:

Türk ceza kanununun 191 nci maddesinin son fıkrasında yazılı olan (adi tehdit) - yani birisine - nasıl olsa ben sana gösteririm. Ben sana yapacağımı bilirim gibi sözler,

— Sonu var —

Politika âlemi

Almanya niçin duruyor ?

Harp değil de, sulh olabileceğini söylemenin kehanet sayılabileceği bir devrede vaziyetin biraz yatışmaya doğru yüz tutmak üzere olduğundan bahsetmek fazla cesaret sayılabilir. Fakat dündenberi gerkinlik, daha şiddetlenecek yerde, hiç olmazsa, olduğu şekilde ve aynı halde kalmıştır. Fazla olarak, Hitler, İngilterenin, muhtelif emarelere göre pek de müspet telâkki edilemeyen cevabına, cevap vermek, bu suretle nihayet bir müzakere imkânları peşinde dolaşabilmek zahmetine katlanmıştır.

Peki öyle ise, Almanyada yapılan büyük seferberlik, niçin? Niçin Hitler, Danzigi isterken, evvelki gün Daladiyenin mektubuna verdiği cevapta bir de "Koridor," ortaya attı?

Micheletnin meşhur sözünü hatırlıyalalım:

"Diktatörler, tehlikeli anlarda geriye değil, ileri doğru kaçarlardı."

Dahilde seferberlikle, gıda maddelerine konulan tahdidatla, ve nihayet "tereyağ yerine topun yenmiyeceğini bilen," entellektüelleriyle vaziyetin vehametini anlayan nasyonal sosyalizm, atılmış bir adımı geri alırsa, bu adımın boş kalan yerinde toplanan seferber milleti ezeceğini biliyor, onun için ileri doğru kaçıyor.

Dünkü vaziyeti biraz tahlile çalışalım.

Hitlerin işi konuşma vadisine dökmek istemesinin üç mühim sebebibivardır:

1 — İngiltere ve Fransa, Polonyaya yardım hususundaki kararlarındaki çok katı davranışlarıdır. Almanya eğer Polonyaya tecavüz ederse, bu iki devletin muhakkak tecavüz edilenin yanında mevki alacağını iyice anlamış ve hattâ gör-

müştür; çünkü bu iki devlet seferberlik yapmışlardır. Bunların Polonyaya yardım etmek için seferberlik ilân ederek memleketlerindeki iktisadi ve mali hareketleri durdurmaları, içtimai nizamı kısmen felce uğratmaları bizatihi bir fedakârlık ve bir yardımdır. Çünkü bu, Alman hareketini durdurmuş ve Point-Mortna olan tecavüz vitesini geri almıştır.

Çemberlayn'ın dün Avam Kamarasında Polonyaya karşı tatbik edilecek garantinin devam ettiğine dair verdiği izahat, mevcut yardımın resmi bir ağızla tescilinden ibarettir.

Filhakika dün İngiliz başvekili Almanya ile yapılan konuşmaların ve teati edilen mesajların mahiyetini söylememekle beraber gayet açık konuşmuştur. Çemberlayn, eğer Almanya ile Polonya aralarındaki ihtilâflı meseleler serbest görüşme ile halledilecek bir anlaşmaya vasıl olurlarsa o zaman bütün Avrupa meselelerini etraflı bir surette konuşmak imkânının hasıl olabileceğini bildirmiştir. Buradaki "serbest konuşma," sözü üzerinde ısrarla durmak gerektir.

Hitlerin, bu mealde yazılmış olması melhuz bulunan bir İngiliz teklifini müzakere etmek zaruretini duyması işleri yatıştırma bakımından bir kazançtır.

2 — Sovyetler Birliği yüksek Sovyet meclisi, Almanya ile aktedilen ademi tecavüz paktını tasdik için toplandığı halde başka meselelerle uğraşmış ve bunu üç gün sonraya atmıştır. Radyo neşriyatından anlaşıldığına göre Sovyetler Alman temerküz kamplarındaki 20,000 idealist komünistin serbest bırakılmasını istemektedirler.

Sovyetler cephesinden işlemeğe henüz başlamayan bu pakt, öbür taraftan mihveri ve bu mihvere bağlı dostlukları hayli sarsar gibi olmuştur. Japon kabinesi istifa etmiştir. Japonya'nın Avrupa politikası değişmek üzere.

İdeoloji uğruna çarpışan İspanya, Almanyadan yüz çevirmiş gibidir. İspanyol dirijanları, Almanyanın dahili harpte yaptığı yardımların iktisaden kâfi miktarda ödendiğini söylemekte ve asıl İtalyaya karşı minnettarlık hislerini göstermektedirler. İspanya bir harpte bitaraf kalacaktır. O İspanya ki, general Quipo de Llano'nun riyasetindeki bir askeri heyeti İtalyada bulunmaktadır.

3 — Mihver dostu İtalyanın Alman hareketinin pek de lehinde olmadığını gösteren emareler vardır. Eğer Almanya, Danzig meselesinde ve Sovyet Rusya ile aktedilen ademitecavüz paktı üzerinde İtalya ile evelce anlaşmış olsaydı, Mussolini ile Hitler arasındaki telefon mükâlemelerinin ve muhtelif telgraf mesajlarının bu kadar geniş ve fazla olmasına imkân var mıydı?

Bu anlaşmanın pek âlâ Kont

Ciyanonun son Almanya seyahatinde bitmiş olması lâzımdı; bundan sonra yalnız teferrüt meseleleri kalırdı.

Sonra İtalya, Almanyanın dostu ise de, genişliyen bir Almanyanın kendisine komşu bulunmasını hiç arzu etmemiştir. Triyeste limanında Avusturyalılara ticaret için tanıdığı hakları anıştıktan sonra Almanya'dan esirgemiştir. Nihayet Tirol ve Adije vadisindeki almanların vaziyeti vardır. Vakıa bunlar Almanya'ya hicret etmeğe başlamışlardır. Fakat bu hicret İtalya'da huzursuzluk doğurmuştur.

Eğer bir harp çıkarsa İtalya'nın bunda menfaati ne olacaktır? Daha İtalya Habeşistan'da, ve ahali İtalyan olmanın Arnavutlukta yerleşmemiştir. Bir harp çıkarsa, İtalya, yukarı cihetten Fransa'nın hücumuna uğrayabilir. Almanyanın garp hududunda Sigfrid istihkâmılarıyla karşılaşan Fransız orusu, Alp'lardan atlayıp Po vadisinden geçerek Avusturya hududuna inmiye uğraşacaktır. İtalya o zaman hem orada Fransızlarla çarpışmak, hem de Brenner'de almanlara yardım etmek zorunda kalacaktır. İtalya'nın bulunduğu taraf galip de çıksa, umumî harpte olduğu gibi, bu devletin neticede elde edeceği istifede hiç de mühim değildir. O halde bitaraf kalmak lehinedir. Çünkü hiç bir gabiliyet sulhun nimetlerini temin edemez. İtalyanların almanlar nezdinde yaptıkları tevassutları buna hamletmek mümkündür.

İtalya'nın bir harbe girmek istemediğine dair *indice*'ler meyanında, gazetelerinin fazla ihtiyatkâr davranmalarını, ve Londra borsasında İngiliz lirasının ve markın dolara nazaran düşmesine mukabil, lretin mütemadiyen yükseldiğini de sayabiliriz.

Dün gece yeni bir haber daha gelmiştir: *Harp mi?* diye manşet koyan yarı resmi Popola d'Italia gazetesi hükümet tarafından toplattırılmıştır. Mussolini İtalyan gazetelerine harbin lâfını bile ettirmemektedir.

O halde?

Almanya, bütün bu sebepler dolayısıyla, şimdi meselenin hal tarzını müzakere etmektedir. Fakat fazla nikbin olmağa gelmez. Çünkü diktatörler daima her işlerini hesapla yapmazlar. Hülâsa dünkü vaziyet Çemberlayn'ın izah ettiği gibi şudur:

Gerginlik iyiliğe dönmemiştir. fakat eskisinden de fena değildir.

Fenalıkta istikrar da bazan işin daha fenaya gitmiyeceğine bir delil sayılabilir. — M.F.F.

Köşk Tarım Kredi kooperatifinden:

24/8/939 tarihinde zayi olan kooperatif resmi mührü 29/8/939 tarihinde bulunmuştur. Hükmü iptal edilen bu mührün 30/8/939 tarihinden itibaren muteber ve hükmü olduğunu beyan eylerim.

178 No. Köşk T. K.

K. Direktörü

(210)

* RADYO *

CUMARTESİ 2/9/939

ANKARA RADYOSU DALGA UZUNLUĞU

1648 m. 182 Kcs. 120 Kw.

T. A. Q. 19,74 m. 15195

Kcs. 20 Kw.

T. A. P. 31,70 m. 9465 Kcs.

13.30 Program

13.35 Türk müziği:

Okuyan: Mefharet sağnak,

Çalanlar: Vecihe daryal, Re-

şat erer, Ruşen kam)

1 — Hüzzam peşrevi

2 — Musa Süreyya - Hüzzam şarkı (Sen sanki baharın gülüsün

3 — Yesari Asım - Hüzz. şar. (Yine kalbim taşar ağlar)

4 — Kanun taksimi - Vecihe daryal

5 — Dede - karcağar şarkı (Girdi gönül ark yoluna)

6 — Şevki bey - Uşşak şar. (Esiri zulfünüm ey yüzü mahım)

7 — Uşşak saz semaisi

14.00 Memleket saat ayarı,

ajans ve meteoroloji haberleri.

14.10 Müzik (dans müziği)

15.00-15.30 Müzik (şen oda Müziği - İbrahim özgür ve ateşböcekleri)

18.30 Program

18.35 Müzik (küçük orkestra, şef: Necip Aşkın)

19.10 Türk müziği (incesaz faslı)

20.00 Memleket saat ayarı

20.00 Temsil

20.40 Ajans ve meteoroloji haberleri

21.00 Türk müziği:

Okuyanlar: Müzeyyen senar, Sadı hoşses

Çalanlar: Vecihe daryal, Re-

şat erer, Ruşen kam

21.40 Konuşma (Dış politika hadiseleri)

21.55 Neşeli plaklar - R.)

22.00 Haftalık posta kutusu (Ecnebi dillerde)

22.30 Nüzik (dans müziği)

23.00 Son ajans haberleri zi-

raat, esham ve tahvilat, kam-

biyo-nukut borsası (fiat)

23.20 Müzik (cazband - Pl.)

23.55 24.00 Yarınki program

Aydınlılara müjde koçarlı menba suyu satışına başlandı

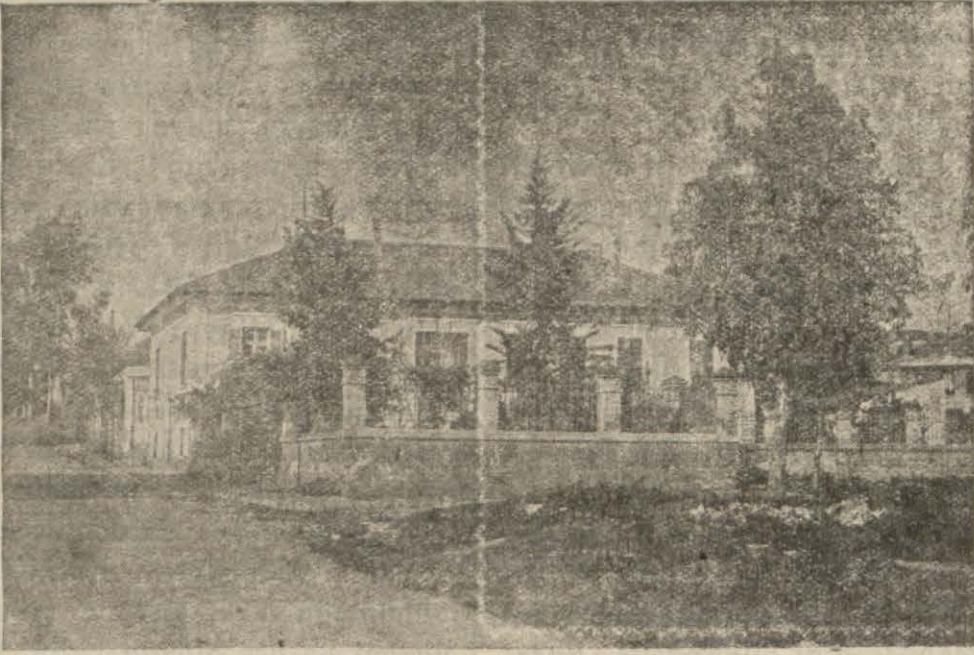
Koçarlı ihtiyar meclisi, Koçarlımın % 6 mikyası ma dereceli menba suyunu Aydında da satılığa çıkarmıştır.

Su, ağzı mühürlü damacanalarda satılmaktadır. Araba ile evlere ve mağazalara gönderilen 25 kiloluk bir damacananın fiyatı 20, yerinden alınrsa 15 kuruştur.

Su her gün taze olarak getirilmektedir. Temiz su ve muntazam işten emin olabilirsiniz. Abone olmakta acele ediniz.

Deposu : Aydında Hava kurumu ittisalinde Avukat Bay Neşet Akkorun yazıhanesi altında. (167)

Sağlık Yurdu açıldı

Aydında Hasan efendi mahallesinde sağlık yurdu, şimdilik cerrahi kadın hastalıkları ve rontken servisi ikmal edilerek açılmış. Hasta kabulüne başlamıştır.

Yurtda birinci sınıf mütahassis doktorlarımız tarafından her türlü erkek kadın ameliyatları ve rontken muayeneleri yapılmakta ve tedavileri fennin son kabul ettiği tıbbi esaslar ve elerkaid dairesinde takip edilmektedir.

6 Ay

Vade ile elbise

Yaptırmak isterseniz kadın ve erkek terzisi Muzaffer Eraydına koşunuz

Terzihanemde Sümerbank yerli mallarının hemen en emsalsiz kumaşlarıyla ve 6 ay vade ile bilümmem memurlarımıza elbise yapılmaktadır.

En mutenâ biçki dikişle ve en özenişli provalarla müşterilerimizi memnun etmek ısrarındayım.

Memurlarımızın bu fırsattan istifadeye koçacaklarını umarım.

Kadın ve erkek terzihanesi
Muzaffer Eraydın
Demiryolu caddesi: Aydın

HALKEVİ

Bakım Evi Muayene Saatleri

Muayene günü	Saat	Doktor arkadaşımızın adı
Pazartesi	3 — 4	Dr. Remzi (Çocuk mütahassısı)
Salı	4 — 5	Doktor Fuat Bayraktar (Cilt hastalıkları mütahassısı)
Çarşamba	2 — 3	Operatör Nuri Erkan
"	3 — 4	Doktor Şevket Gözaçan (Göz hastalıkları mütahassısı)
Perşembe	4 — 5	Doktor Muhsin (İç hastalıkları mütahassısı)
"	5 — 6	Doktor Şevket Kırbaz (İstani hastalıklar mütahassısı)
Cumartesi	2 — 3	Doktor Nafiz Yazgan
"	3 — 4	Doktor Halil Gözaydın

1 den 6 numaraya kadar

Hepsi ayrı ciltlerde ve Köycülük bürosundan verilen formüle göre köy defterleri sayın müşterilerimizin emirlerine matbaamızda hazırlanmıştır.

ŞOFÖR

Ehliyet vesikaları iyi teclit edilmiş olarak tab edilmiştir

Fiyatı **25** Kuruştur.

Okul talebelerine

Basımevimizde Okul talebeleri için hüviyet kartları hazırlanmıştır

Tanesi **5** Kuruştur

Toptan alan okullara tenzilât yapılır

Vergi Bordroları

Maliye Vekâletinin son kabul ettiği formül üzerine muhtelif boyda vergi bordrolarını yalnız matbaamızda bulursunuz.

Her Nevi Baskı, Cilt işleri

Temiz işçilik, düzgün baskı, en iyi kâğıt.. Buna mukabil ucuzluk isteyenler matbaamıza baş vurmalarıdır..

Köy nüfus defterleri hazırlanmıştır

200, 400 sahifelik ciltler 125-200 kuruştur

C. H. P. Basımevi

Aydın Belediye Reisliğinden :

1 — Belediyenin mülkiyetinde bulunan Cumhuriyet mahallesinde 320 ada 5 parsel numaralı ve 135 metre murabba' arsanın mülkiyeti açık artırma suretile satılığa çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedeli metresi 40 kuruştur.

3 — İhale bedeli taksitle ödenecektir.

4 — İsteklilerin şartnameyi görmek üzere yazı işleri müdürlüğünü ve artırmaya iştirak etmek üzere 410 kuruş muvakat teminat makbuzlarıyla birlikte 4 Eylül 939 Pazartesi günü saat 11 de belediye daimi encümenine muracaatları ilân olunur.
178 18. 23. 28. 2

Aydın vilâyet daimî encümeninden:

Aydın - Muğla yolunun 55+900 — 57 + 100 kilometreleri arasında 3683 lira 75 kuruş keşif bedelli adı kaldırım inşaatı açık eksiltme usulile eksiltmeye konmuştur.

Eksiltme 21/9/939 perşembe günü saat 16 da vilâyet daimi encümeni salonunda yapılacaktır.

Bu işe ait keşif şartname ve sair evrak Aydın nafia müdürlüğünde görülebilir.

Muvakkat teminat miktarı 276.28 liradır.

İsteklilerin muvakkat temi-

natları, Aydın vilâyetinden bu iş için alacakları ehliyet vesikaları ve ticaret odası vesikaları ile yukarıda yazılı gün ve saatta Aydın vilâyet encümeninde kazır bulunmaları ilân olunur.
2 8 14 19 (211)

Abone şeraiti

Yıllığı her yer için 6 lira.
Altı aylığı 3 liradır.
İdare yeri: Aydında C. H. P. Basımevi.
gazeteye alt yazılar için yazı işleri müdürlüğüne, ilânlar için idare müdürlüğüne nûrcaat edilmelidir.

İmtiyaz sahibi ve Umumi Neşriyat
Müdürlüğü : Etem Mendres
Basıldığı yer
C H P Basımevi